

Agriculture And Rural Development ISAMM CM

ISAMM CM » Communication Display Page

Communication Display Page

Communication information

Form number:	000161	Notifier:	Poland
Name:	Notification of apiculture programme	Status:	SENT
Business process:	Support programmes	Sector:	Apiculture products
Reference period:	01/08/2019 to 31/07/2022	Encoding period:	15/02/2019 08:00 to 15/03/2019 23:59
Legal base:	Commission Regulation - R 2015/1368 Art. 3		
Description:	Notification of apiculture programme		

[How to copy/paste tabular data](#) [How to mark confidentiality](#)

Annex - (1)

Evaluation of the results achieved to date during the implementation of the previous apiculture programme

	upload document	KPWP_Annex (1).doc

Annex - (2)

Description of the method used to determine the number of beehives in accordance with Article 2 of Delegated Regulation (EU) No 2015/1366

	upload document	KPWP_Annex (2).doc

Annex - (3) - Points (i) to (x)

A study carried out by the Member State on the producing and marketing structure in the beekeeping sector in its territory

	(i) The number of beekeepers	74 302
	(ii) The number of beekeepers managing more than 150 beehives	293
	(iii) The total number of beehives managed by keepers with more than 150 beehives	77 100
	(iv) The number of beekeepers organised in beekeepers' associations	47 000
	(v) The annual national production of honey in kg the last 2 calendar years preceding the notification of the apiculture programme for approval : 1st year	15 200 000.00 kg
		22 300 000.00 kg

Annex - (3) - Points (i) to (x)

▶	(v) ----- ----- - 2nd year	
▶	(vi) The range of prices for multi-floral honey at the site of production - Average value	5.81 €/kg
▶	(vi) ----- Minimum value	3.93 €/kg
▶	(vi) ----- Maximum value	9.30 €/kg
▶	(vii) The range of prices for multi-floral honey in bulk at wholesalers - Average value	2.79 €/kg
▶	(vii) ----- Minimum value	2.32 €/kg
▶	(vii) ----- Maximum value	3.13 €/kg
▶	(viii) The estimated average yield in kg of honey per beehive and per year	14 kg/beehive/year
▶	(ix) The estimated average production costs (fixed and variable) per kg of honey produced	3.15 €/kg
▶	(x) The number of beehives in the last 2 calendar years preceding the notification for approval by those Member States who did not have such a programme in place for the preceding 3 years: 1st year	
▶	(x) ----- 2nd year	
▶	upload document (optional)	No document selected

Annex - (4)

An evaluation of the needs of the apiculture sector in the Member State

▶	upload document	KPWP Annex (4).doc
---	-----------------	------------------------------------

Annex - (5)

A description of the objectives of the apiculture programme and the link between those objectives and the apiculture measures selected in the list in Article 55(4) of Regulation (EU) No 1308/2013

▶	upload document	KPWP Annex (5).doc
---	-----------------	------------------------------------

Annex - (6)

A detailed description of the actions which will be carried out under the apiculture measures selected in the list in Article 55(4) of Regulation (EU) No 1308/2013, including the estimated costs and a financing plan broken down by year and by measure

	Next year	The year after	And the year after
▶ (a) Technical assistance to beekeepers and beekeepers' organisations	4 908 000.00 €	4 908 000.00 €	4 908 000.00 €

Annex - (6)

▶	(b) Combating beehive invaders and diseases, particularly varroasis	3 068 000.00 €	3 568 000.00 €	3 568 000.00 €
▶	(c) Rationalisation of transhumance	474 000.00 €	474 000.00 €	474 000.00 €
▶	(d) Measures to support laboratories for the analysis of apiculture products	0.00 €	0.00 €	0.00 €
▶	(e) Restocking of hives	1 974 000.00 €	1 974 000.00 €	1 974 000.00 €
▶	(f) Applied research programmes	0.00 €	0.00 €	0.00 €
▶	(g) Market monitoring	0.00 €	0.00 €	0.00 €
▶	(h) Enhancement of product quality	74 000.00 €	74 000.00 €	74 000.00 €

Annex - (6) Upload document

▶	upload document	KPWP Annex (6).doc
---	------------------------	------------------------------------

Annex - (7)

Criteria established by the Member State to ensure that there is no double funding of apiculture programmes

▶	upload document	KPWP Annex (7).doc
---	------------------------	------------------------------------

Annex - (8)

Performance indicators used for each apiculture measure selected. Member State shall select at least one relevant performance indicator per measure.

▶	upload document	KPWP Annex (8).doc
---	------------------------	------------------------------------

Annex - (9)

Implementing arrangements of the apiculture programme

▶	(i) Contact point responsible for the management of the apiculture programme (upload document)	KPWP Annex (9 i).doc
▶	(ii) Description of the procedure for monitoring checks (upload document)	KPWP Annex (9 ii).doc
▶	(iii) Description of the actions to be taken in case of undue payments to the beneficiaries, including the penalties (upload document)	KPWP Annex (9 iii).doc
▶	(iv) The provisions to ensure that the approved programme is publicised in the Member State (upload document)	KPWP Annex (9 iv).doc
▶	(v) The actions taken to cooperate with representative organisations in the beekeeping field (upload document)	KPWP Annex (9 v).doc
▶	(vi) Description of the method used to evaluate the results of the measures of the apiculture programme (upload document)	KPWP Annex (9 vi).doc

Reject

Accept

Terminate

Cancel

Light report

Download XML

Show comments and history

Mark Confidentiality

ISAMM CM - v. 2.6.3 tags/2.6.3/isamm-cm-web-r10546 - dirksni - 21/05/2019 11:35

Disclaimer

Oceny wyników wdrażania środków w ramach programu pszczelarskiego dla sektora w latach 2017-2019

Ocena realizacji Programu następuje z wykorzystaniem dwóch elementów.

Pierwszym elementem jest ocena poszczególnych działań z wykorzystaniem wskaźników o których mowa w ust 7. Prognozowane wartości wskaźników w poszczególnych latach zostaną porównane z wartościami określonymi na podstawie merytorycznych dokumentów związanych z realizacją Programu. Poszczególne zestawienia wskaźników są uzupełniane częścią opisową. W przypadkach istotnych różnic pomiędzy wartością wskaźnika prognozowaną a osiągniętą zamieszczony jest dodawany komentarz dotyczący źródła takiej sytuacji.

Drugim elementem oceny jest wielkość wykorzystania środków finansowych przeznaczonych na poszczególne środki wsparcia. Wykorzystanie budżetu jest zestawiane z potrzebami na środki finansowe, zgłaszane przez organizacje pszczelarskie.

Opis metody określania liczby pni pszczelich²⁾

Instytut Ogrodnictwa w Skierniewicach, zwany dalej „Instytutem”, w ramach realizacji zadania pod nazwą „Doskonalenie technologii pasiecznych w kontekście występowania i eliminacji niekorzystnych czynników, uwarunkowań ekonomicznych i jakości produktów pszczelich” – wykonuje analizy sektora pszczelarskiego w Polsce. W ramach prowadzonych badań, Instytut występuje do Inspekcji Weterynaryjnej, zwanej dalej „Inspekcją”, w sprawie udostępnienia danych dotyczących działalności pszczelarskiej (informacje dotyczą między innymi: liczby pszczelarzy¹⁾, liczby pni pszczelich, lokalizacji pasiek itd.) zawartych w rejestrach powiatowych inspektoratów weterynarii – rejestry są prowadzone według przepisów weterynaryjnych. Inspekcja przekazuje dane z rejestrów według stanu na październik danego roku. W związku z tym przyjmuje się, że powyższe dane dotyczą pni pszczelich gotowych do zimowania według stanu obejmującego okres pomiędzy dniem 1 września a 31 grudnia, zgodnie z art. 2 i 3 rozporządzenia delegowanego (UE) 2015/1366. Na podstawie otrzymanych informacji tworzone są zestawienia pszczelarzy i pni pszczelich dla każdego województwa oraz łącznie dla całego kraju.

Dodatkowo, w związku z prowadzonymi badaniami, Instytut rokrocznie otrzymuje wypełnione przez organizacje pszczelarskie ankiety, w których między innymi zawarte są niezbędne dane służące do określenia wielkości produkcji miodu w kraju i strat rodzin pszczelich po zimowli.

Instytut z każdego roku przekazuje do Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi opracowanie zawierające analizę sektora pszczelarskiego.

---

²⁾ Zgodnie z § 2 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 11 lipca 2016 r. w sprawie zwalczania zgnilca amerykańskiego pszczół (Dz. U. poz. 1123), określenie „pień pszczeleli” oznacza ul wraz z zasiedlającą go rodziną pszczeleli i plastrami stanowiącymi gniazdo.

¹⁾ Pszczelarz – podmiot prowadzący działalność nadzorowaną w zakresie utrzymywania pszczół (Apis mellifera), wpisany do rejestru, o którym mowa w art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2018 r. poz. 1967).

3. Ocena potrzeb sektora pszczelarskiego

3.1. Ocena wyników Krajowego Programu Wsparcia Pszczelarstwa w Polsce na lata 2016/17; 2017/18; 2018/19

Ocenę wyników realizacji Krajowego Programu Wsparcia Pszczelarstwa w Polsce na lata 2016/17; 2017/18; 2018/19 dokonano przede wszystkim na podstawie zestawienia złożonego przez organizacje pszczelarskie zapotrzebowania na środki finansowe oraz realizacji tych wniosków. W 2017 r. zrefundowano koszty kwalifikowalne na łączną kwotę 24,9 mln zł natomiast wnioski organizacji pszczelarskich opiewały na kwotę 42,4 mln zł. Największym zainteresowaniem pszczelarzy była refundacja kosztów zakupu sprzętu pszczelarskiego oraz leków warzobójczych, na którą przeznaczono najwięcej środków.

Podobnie przedstawiała się sytuacja w 2018 r., w którym to zrefundowano koszty kwalifikowalne na łączną kwotę prawie 24,5 mln zł – wnioski pszczelarzy oscylowały w granicach 44,6 mln zł. Podobnie jak w poprzednim roku najwięcej środków przeznaczono na refundację sprzętu pszczelarskiego i walkę z warrozą.

Tabela. Zestawienie złożonego przez organizacje pszczelarskie zapotrzebowania na środki finansowe oraz realizacja tych wniosków w 2017 r. i 2018 r.

Środek wsparcia	Zapotrzebowanie 2017 (tys. PLN)	Wydano 2017 (tys. PLN)	Zapotrzebowanie 2018 (tys. PLN)	Wydano 2018 (tys. PLN)
Pomoc techniczna	19 976	12 314	20 858	12 203
Zwalczanie warrozy	12 451	8 106	13 040	7 664
Racjonalizacja sezonowego przemieszczania uli	1 701	763	2 016	955
Wsparcie zasiedlania uli	7 872	3 618	8 386	3 586
Poprawa jakości produktów, aby skuteczniej pozycjonować produkty na rynku	398	70	316	66
SUMA	42 398	24 872	44 617	24 475

3.2. Analiza struktur produkcji i dystrybucji

Szczegółowa analiza struktury pasiek wskazuje na postępujące rozdrobnienie krajowego pszczelarstwa. O ile w 2015 r. pasieki do 20 pni pszczelich stanowiły 67% wszystkich pasiek, to w 2018 r. pasieki do 20 pni stanowiły 69,2%. Najliczniejsze pasieki są w województwie warmińsko-mazurskim liczące średnio 38 pni pszczelich, natomiast najmniej liczne pasieki są w Małopolsce – średnio 17 pni pszczelich. W stosunku do 2015 r., ogólna liczba pszczelarzy wzrosła o 18,7%, natomiast liczba pszczelarzy utrzymujących powyżej 80 pni pszczelich, wzrosła jedynie o 1,1%.

Biorąc pod uwagę średnią produkcję miodu w przeliczeniu na pień pszczeni należy stwierdzić, że w stosunku do 2015 r. koszt wyprodukowania kilograma miodu wzrósł o 19,8% w pasiece amatorskiej i o 25% w pasiece towarowej. Szacując wzrost cen miodów w sprzedaży bezpośredniej średnio o 10%, w stosunku do 2015 r. oraz biorąc pod uwagę fakt, że koszty produkcji miodu wzrosły średnio o 22%, należy stwierdzić, że spadła opłacalność produkcji pasiecznej.

3.3. Wyniki współpracy z reprezentatywnymi organizacjami w dziedzinie pszczelarstwa

Skoncentrowano się na realizacji najważniejszych, z punktu widzenia pszczelarzy środków wsparcia to jest:

- a - pomoc techniczna skierowana do pszczelarzy i organizacji pszczelarzy,
- b - zwalczanie inwazji pasożytów i chorób pszczół, w szczególności warrozy,
- c - racjonalizacja sezonowego przemieszczania uli,
- d - środki mające na celu wsparcie zasiedlania uli,
- e - poprawa jakości produktów, aby skuteczniej pozycjonować produkty na rynku.

Zrezygnowano z realizacji następujących środków w ramach nowego programu wsparcia:

- a - środki wspierające laboratoria przeprowadzające analizy produktów pszczelich w celu ułatwiania pszczelarzom wprowadzania do obrotu i podnoszenia wartości swoich produktów,
- b - współpraca z wyspecjalizowanymi podmiotami w zakresie wdrażania stosowanych programów naukowo-badawczych w dziedzinie pszczelarstwa i produktów pszczelich,
- c - monitorowanie rynku.

Na wniosek organizacji pszczelarskich:

- zwiększono do 7% poziom refundacji kosztów dodatkowych ponoszonych przez organizacje pszczelarskie, mających bezpośredni związek z realizacją programu pszczelarskiego;
- podniesiono limit refundacji kosztów wyżywienia uczestników szkoleń;
- umożliwiono przeprowadzenie szkoleń innych niż związane bezpośrednio z prowadzeniem gospodarki pasiecznej;
- ze względu na ogólnie niewielki koszt analiz miodu wprowadzono 100% refundacji ich kosztów oraz możliwość ich wykonywanie w okresie od 1 sierpnia danego roku do 31 lipca roku następnego;
- w przypadku małych pasiek (do sześciu pni pszczelich), umożliwiono refundację kosztów zakupu matek, odkładów i pakietów pszczelich, do 50% liczby posiadanych rodzin pszczelich bez 20% limitu na refundację odkładów;
- odrzucono działanie polegające na preferencyjnym traktowaniu „młodych pszczelarzy” (wyższy poziom refundacji sprzętu pszczelarskiego i sprzętu służącego do prowadzenia gospodarki wędrowniej);
- ograniczono wsparcie w ramach działania wspieranie gospodarki wędrowniej dla posiadaczy powyżej 150 pni pszczelich, do nie więcej niż 30 tys. zł w okresie funkcjonowania programu;
- odrzucono propozycję umożliwienia wnioskowania o pomoc przez pojedynczych pszczelarzy, posiadających co najmniej 150 pni pszczelich.

Opis celów Krajowego Programu Wsparcia Pszczelarstwa w Polsce na lata 2020-2022 w powiązaniu ze środkami wsparcia

Głównym celem Krajowego Programu Wsparcia Pszczelarstwa w Polsce na lata 2020-2022, jest poprawa ogólnych warunków produkcji i wprowadzania do obrotu produktów pszczelich, zgodnie z art. 55 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającym wspólną organizację rynków produktów rolnych oraz uchylającym rozporządzenia Rady (EWG) nr 922/72, (EWG) nr 234/79, (WE) nr 1037/2001 i (WE) nr 1234/2007 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 671, z późn. zm.), zwanym dalej „rozporządzeniem nr 1308/2013”.

W ramach środka wsparcia pod nazwą *pomoc techniczna skierowana do pszczelarzy i organizacji pszczelarzy*, będą realizowane dwa cele:

- 1) wspieranie szkoleń i konferencji pszczelarskich;
- 2) poprawa wydajności produkcji pasiecznej oraz jakości pozyskiwanych produktów pszczelich.

Celem realizacji środka wsparcia pod nazwą *zwalczanie inwazji pasożytów i chorób pszczół*, jest wspieranie walki z warrozą poprzez obniżenie kosztów leczenia pszczół, ponoszonych przez pszczelarzy.

Celem realizacji środka wsparcia pod nazwą *racjonalizacja sezonowego przemieszczania uli*, jest poprawa wydajności produkcji pasiecznej poprzez częściową refundację kosztów zakupu sprzętu ułatwiającego przemieszczanie pni pszczelich.

Celem realizacji środka wsparcia pod nazwą *środki mające na celu wsparcie zasiedlania uli*, jest pomoc w odbudowie pogłowia pszczół w Polsce i poprawie jego wartości użytkowej.

Celem realizacji środka wsparcia pod nazwą *poprawa jakości produktów, aby skuteczniej pozycjonować produkty na rynku*, jest upowszechnianie praktyki polegającej na monitorowaniu jakości miodu beneficjenta oraz zachęcanie producentów produktów pszczelich do poszerzania oferty handlowej miodów odmianowych.

5. Szczegółowy opis działań, które będą realizowane w ramach środków wsparcia dotyczących pszczelarstwa wybranych z wykazu zawartego w art. 55 ust. 4 rozporządzenia (UE) nr 1308/2013, w tym szacunkowe koszty i plan finansowania w podziale na lata i na środki

Pomoc finansowa w ramach Programu jest skierowana do sektora produktów pszczelich o którym mowa w art. 1 ust. 2 lit. v rozporządzenia nr 1308/2013. Końcowymi beneficjentami wsparcia są producenci produktów pszczelich posiadający pszczele, wpisani do rejestru, o którym mowa w art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2018 r. poz. 1967).

Pszczelarz, producent produktów pszczelich może być beneficjentem pomocy w ramach Programu wyłącznie w ramach jednej organizacji pszczelarskiej.

Beneficjent, który jest uprawniony do korzystania w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 ze wsparcia: „Modernizacja gospodarstw rolnych”; „Restrukturyzacja małych gospodarstw”; „Premie dla młodych rolników”; „Inwestycje odtwarzające potencjał produkcji rolnej” oraz „Wsparcie inwestycji w przetwarzanie produktów rolnych, obrót nimi lub ich rozwój” zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i uchylającym rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013 str. 487, z późn. zm.), zwanym dalej „rozporządzeniem nr 1305/2013”, może korzystać ze wsparcia w ramach działań 5.1.1.2 i 5.1.3.1 pod warunkiem, że inwestycja nie będzie wspierana w ramach wskazanego wyżej Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

W ramach Programu przewiduje się refundację poniesionych kosztów netto (bez VAT). O refundację poniesionych kosztów finansowych mogą się ubiegać organizacje pszczelarskie działające w formie:

- 1) związków pszczelarskich;
- 2) stowarzyszeń pszczelarzy;
- 3) zrzeszeń pszczelarzy;
- 4) spółdzielni pszczelarskich;
- 5) grup producentów rolnych – w zakresie działalności pszczelarskiej, o których mowa w art. 27 rozporządzenia nr 1305/2013, wpisanych do rejestru grup o którym mowa w art. 9 ustawy z dnia 15 września 2000 r. o grupach producentów rolnych i ich związkach oraz o zmianie innych ustaw (Dz. U. z 2018 r., poz. 1026, z późn. zm.).

W związku z art. 55 rozporządzenia nr 1308/2013 w którym zawarto ustalenie, że Programy opracowuje się w ścisłej współpracy z organizacjami sektora, organizacje pszczelarskie uczestniczące w realizacji Programu, są zobowiązane do przekazywania informacji, które będą podstawą do opracowania analizy sektora pszczelarskiego. Powyższe informacje będą przekazywane w formie wypełnionej ankiety.

W związku z art. 2 rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2015/1368, w którym zawarto, że „rok pszczelarski” oznacza okres 12 kolejnych miesięcy od dnia 1 sierpnia do dnia 31 lipca, wydatki kwalifikujące się do refundacji w danym roku budżetowym, mogą być ponoszone jedynie w trakcie danego roku pszczelarskiego.

5.1. Szczegółowy opis działań w ramach poszczególnych środków wsparcia oraz ich plan finansowania

5.1.1. Nazwa środka wsparcia: Pomoc techniczna skierowana do pszczelarzy i organizacji pszczelarzy

5.1.1.1. Nazwa działania: *wspieranie podnoszenia poziomu wiedzy pszczelarskiej.*

5.1.1.1.1. Opis działania

Celem działania jest wspieranie szkoleń i konferencji przede wszystkim z zakresu:

- 1) prowadzenia gospodarki pasiecznej;
- 2) chorób pszczół i ich zwalczania oraz zapobiegania;
- 3) biologii rodziny pszczoł;
- 4) pożytków i produktów pszczelich;
- 5) marketingu i pozycjonowania na rynku produktów;
- 6) ekonomiki gospodarki pasiecznej;
- 7) wędrownego pasiecznictwa.

Tematy szkoleń czy konferencji pszczelarskich obejmujące inny niż wyżej wyszczególniony zakres, nie mogą przekroczyć 30% godzin szkoleniowych.

5.1.1.1.2. Rodzaj wsparcia

Pomoc polega na refundacji do 100% kosztów kwalifikowalnych.

5.1.1.1.3. Beneficjenci

Pszczelarze, producenci produktów pszczelich, osoby planujące założenie pasieki.

5.1.1.1.4. Koszty kwalifikowalne i stawki wsparcia

Pomoc jest przyznawana w formie refundacji następujących kosztów kwalifikowalnych.

- 1) Koszty podstawowe – wydatki poniesione na:
  - a) materiały szkoleniowe - maksymalnie 20,00 zł/komplet. Maksymalna liczba kompletów wynosi 110% liczby uczestników szkolenia. Refundowany jest tylko koszt składu, druku, powielenia i oprawy materiałów szkoleniowych;
  - b) najem pomieszczeń – maksymalnie 600,00 zł/dzień, pod warunkiem, że szkolenie trwa przynajmniej 6 godzin dziennie;
  - c) wynagrodzenia wykładowców oraz osób prowadzących zajęcia praktyczne w pasiece – maksymalnie 220,00 zł/godzina lekcyjna (45 min). Nie przewiduje się refundacji kosztów z tytułu opracowania materiałów szkoleniowych dla uczestników;
  - d) wyżywienie uczestników szkolenia – maksymalnie 30,00 zł w przeliczeniu na osobę dziennie. Refundowane są koszty wyżywienia tylko w dniach, w których dana osoba bierze udział w szkoleniu lub zajęciach praktycznych.
- 2) Koszty dodatkowe – organizacje pszczelarskie mogą ubiegać się o refundację udokumentowanych kosztów bezpośrednio związanych z wykonaniem projektu oraz związanych z tym projektem kosztów robocizny (np. księgowości, prac biurowych, nabycia materiałów biurowych, korespondencji, telekomunikacji). Do tych kosztów można zaliczyć koszty udokumentowane fakturami bądź rachunkami, maksymalnie do 7% sumy kosztów podstawowych podlegających refundacji.

Refundacji podlegają koszty podane w wartościach netto.

5.1.1.2. Nazwa działania: *wspieranie modernizacji gospodarstw pasiecznych.*

5.1.1.2.1. Opis działania

Celem tego działania jest poprawa wydajności produkcji pasiecznej oraz jakości pozyskiwanych produktów pszczelich przez częściową refundację kosztów zakupu nowego sprzętu pszczelarskiego. Planowane działanie powinno przyczynić się do wzmocnienia procesów modernizacyjnych gospodarstw pasiecznych.

5.1.1.2.2. Rodzaj wsparcia

Pomoc polega na refundacji nie więcej niż 60%, kosztów kwalifikowalnych. Refundacji podlega koszt nabycia nowego sprzętu wykorzystywanego na potrzeby gospodarki pasiecznej.

5.1.1.2.3. Beneficjenci

Pszczelarze, producenci produktów pszczelich, umieszczający na rynku te produkty zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa (na przykład w ramach sprzedaży bezpośredniej czy rolniczego handlu detalicznego), posiadający co najmniej 10 pni pszczelich.

5.1.1.2.4. Koszty kwalifikowalne, kwoty i stawki wsparcia

Refundacji podlegają koszty podstawowe i dodatkowe podane w wartościach netto. W przypadku zakupu sprzętu pszczelarskiego, faktury/rachunki powinny być wystawione imiennie na końcowych odbiorców pomocy. Pomoc jest przyznawana w formie refundacji następujących kosztów kwalifikowalnych.

- 1) Koszty podstawowe poniesione na zakup:
  - a) miodarek,
  - b) odstojników,
  - c) dekrystalizatorów,
  - d) stołów do odsklepiania plastrów,
  - e) suszarek do suszenia obnóży pyłkowych,
  - f) topiarek do wosku,
  - g) urządzeń do kremowania miodu,
  - h) refraktometrów,
  - i) wózków ręcznych do transportu uli,
  - j) wialni do pyłku,
  - k) uli lub ich elementów,
  - l) poławiaczy pyłku,
  - m) sprzętu do pozyskiwania pierzgi.

Każdy sprzęt, którego koszty zakupu podlegały refundacji, musi być trwale oznakowany w sposób umożliwiający jego jednoznaczną identyfikację.

- 2) Koszty dodatkowe – organizacje pszczelarskie mogą ubiegać się o refundację udokumentowanych kosztów bezpośrednio związanych z wykonaniem projektu oraz związanych z tym projektem kosztów robocizny (np. księgowości, prac biurowych, nabycia materiałów biurowych, korespondencji, telekomunikacji). Do tych kosztów można zaliczyć koszty udokumentowane fakturami bądź rachunkami, maksymalnie do 7% sumy kosztów podstawowych podlegających refundacji.

Maksymalna wysokość pomocy przekazanej jednemu producentowi produktów pszczelich w ramach tego działania w okresie jednego sezonu nie może przekroczyć 70 zł w przeliczeniu na jeden posiadany pień pszczeli i nie więcej niż 12 000 zł.

5.1.2. Nazwa środka wsparcia: Zwalczanie inwazji pasożytów i chorób pszczół, w szczególności warrozy

5.1.2.1. Nazwa działania: *wspieranie walki z warrozą produktami leczniczymi weterynaryjnymi*.

5.1.2.1.1. Opis działania

Celem tego działania jest wspieranie walki z warrozą poprzez obniżenie kosztów leczenia pszczół, ponoszonych przez pszczelarzy. W opinii przedstawicieli branży pszczelarskiej, na terytorium Polski nie ma pasieki, która nie byłaby narażona na wystąpienie tej choroby.

5.1.2.1.2. Rodzaj wsparcia

Pomoc polega na refundacji nie więcej niż 90% kosztów kwalifikowalnych poniesionych przez beneficjenta.

5.1.2.1.3. Beneficjenci

Pszczelarze, producenci produktów pszczelich.

5.1.2.1.4. Koszty kwalifikowalne i wysokość, kwoty i stawki wsparcia

Refundacji podlegają koszty zakupu, podane w wartościach netto. Pomoc jest przyznawana w formie refundacji następujących kosztów kwalifikowalnych, poniesionych w trakcie danego roku pszczelarskiego (w okresie od 1 sierpnia danego roku do 31 lipca roku następnego):

- zakup produktów leczniczych weterynaryjnych warrozobójczych,
- nabycie produktów leczniczych do walki z warrozą, zawierających substancje czynne wymienione w rozporządzeniu Komisji (WE) nr 889/2008 z dnia 5 września 2008 r. *ustanawiającym szczegółowe zasady wdrażania rozporządzenia Rady (WE) nr 834/2007 w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych w odniesieniu do produkcji ekologicznej, znakowania i kontroli* (Dz. Urz. UE L 250 z 18.09.2008, str. 1, z późn. zm.) – w przypadku pasiek, których właściciele posiadają certyfikat produkcji metodami ekologicznymi.

Ilość refundowanych produktów leczniczych weterynaryjnych dla producenta produktów pszczelich powinna być zgodna z zaleceniem lekarza weterynarii.

Refundacja kosztów zakupu produktów leczniczych weterynaryjnych będzie wypłacana, jeżeli obrót lekami odbędzie się zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami prawa.

Organizacje pszczelarskie mogą ubiegać się o refundację udokumentowanych kosztów bezpośrednio związanych z wykonaniem projektu oraz związanych z tym projektem kosztów robocizny (np. księgowości, prac biurowych, nabycia materiałów biurowych, korespondencji, telekomunikacji). Do tych kosztów można zaliczyć koszty udokumentowane fakturami bądź rachunkami, maksymalnie do 7% sumy kosztów podstawowych podlegających refundacji.

5.1.3. Nazwa środka wsparcia: Racjonalizacja sezonowego przemieszczania uli

5.1.3.1. Nazwa działania: *ulawienie prowadzenia gospodarki wędrowniej*.

5.1.3.1.1. Opis działania

Celem działania jest poprawa wydajności produkcji pasiecznej oraz pozyskiwania miodów odmianowych poprzez częściową refundację kosztów zakupu sprzętu ułatwiającego przemieszczanie pni pszczelich. Planowane działanie powinno przyczynić się do wzrostu zainteresowania wśród pszczelarzy do prowadzenia gospodarki wędrowniej.

5.1.3.1.2. Rodzaj wsparcia

Pomoc polega na refundacji nie więcej niż 60% kosztów kwalifikowalnych.

Refundacji podlegają koszty nabycia nowego sprzętu wykorzystywanego na potrzeby prowadzenia gospodarki wędrowniej.

5.1.3.1.3. Beneficjenci

Pszczelarze, producenci produktów pszczelich, umieszczający na rynku te produkty zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa (na przykład w ramach sprzedaży bezpośredniej czy rolniczego handlu detalicznego), prowadzący wędrowną gospodarkę pasieczną:

- 1) posiadający co najmniej 25 pni pszczelich;
- 2) posiadający co najmniej 150 pni pszczelich.

5.1.3.1.4. Koszty kwalifikowalne i wysokość, kwoty i stawki wsparcia

Refundacji podlegają koszty podane w wartościach netto. W przypadku zakupu sprzętu służącego do prowadzenia gospodarki wędrowniej, faktury/rachunki powinny być wystawione imiennie na końcowych odbiorców pomocy.

- 1) Koszty podstawowe – wydatki poniesione na nabycie:
  - a) przyczep (lawet) do przewozu uli – beneficjenci określani w pkt 5.1.3.1.3,
  - b) wag pasiecznych – beneficjenci określani w pkt 5.1.3.1.3,
  - c) urządzeń dźwigowych do załadunku i rozładunku uli – beneficjenci określani w pkt 5.1.3.1.3,
  - d) ładowarek; mini ładowarek oraz innych wózków samojezdnych do załadunku uli – beneficjenci określani w pkt 5.1.3.1.3. 2).

Każdy sprzęt, którego koszty zakupu podlegały refundacji, musi być trwale oznakowany w sposób umożliwiający jego jednoznaczną identyfikację.

- 2) Koszty dodatkowe – organizacje pszczelarskie mogą ubiegać się o refundację udokumentowanych kosztów bezpośrednio związanych z wykonaniem projektu oraz związanych z tym projektem kosztów robocizny (np. księgowości, prac biurowych, nabycia materiałów biurowych, korespondencji, telekomunikacji). Do tych kosztów można zaliczyć koszty udokumentowane fakturami bądź rachunkami, maksymalnie do 7% sumy kosztów podstawowych podlegających refundacji.

Maksymalna wysokość pomocy przekazanej jednemu producentowi produktów pszczelich w okresie trwania Programu, korzystającemu ze wsparcia w ramach pkt 5.1.3.1.4.1) lit. a - c, nie może przekroczyć 70 zł w przeliczeniu na jeden posiadany pień pszczeni i nie więcej niż 12000 zł.

Maksymalna wysokość pomocy przekazanej jednemu producentowi produktów pszczelich w okresie trwania Programu, korzystającemu ze wsparcia w ramach pkt 5.1.3.1.4.1) lit. a - d, nie może przekroczyć 100 zł w przeliczeniu na jeden posiadany pień pszczeni i nie więcej niż 30000 zł.

5.1.4. Nazwa środka wsparcia: Środki mające na celu wsparcie zasiedlania uli

5.1.4.1. Nazwa działania: pomoc na odbudowę i poprawę wartości użytkowej pszczól.

5.1.4.1.1. Opis działania

Celem tego działania jest pomoc w odbudowie liczebności pogłowia pszczól w Polsce i poprawa jego wartości użytkowej. Planuje się częściową refundację kosztów zakupu matek pszczelich pochodzących z linii hodowlanych pszczól, dla których prowadzone są księgi i rejestry, z pasiek hodowlanych w których prowadzona jest ocena przez podmiot upoważniony przez ministra

właściwego do spraw rolnictwa. Planuje się również częściową refundację odkładów i pakietów z matkami pszczelimi pochodzącymi z linii hodowlanych, dla których prowadzone są księgi i rejestry.

5.1.4.1.2. Rodzaj wsparcia

Pomoc polega na refundacji nie więcej niż 70% kosztów kwalifikowalnych.

5.1.4.1.3. Beneficjenci

Pszczelarze, producenci produktów pszczelich.

5.1.4.1.4. Koszty kwalifikowalne, kwoty i stawki wsparcia

Refundacji podlegają koszty podane w wartościach netto. Pomoc jest przyznawana w formie refundacji następujących kosztów kwalifikowalnych:

1) Koszty podstawowe, które składają się na zakup:

- matek pszczelich pochodzących z linii hodowlanych, dla których prowadzone są księgi i rejestry, z pasiek hodowlanych w których prowadzona jest ocena przez podmiot upoważniony przez ministra właściwego do spraw rolnictwa,
- odkładów lub pakietów pszczelich z matkami pszczelimi pochodzącymi z linii hodowlanych, dla których prowadzone są księgi i rejestry, z pasiek hodowlanych w których prowadzona jest ocena przez podmiot upoważniony przez ministra właściwego do spraw rolnictwa,
- odkładów lub pakietów pszczelich, od producentów którzy uzyskali rekomendację związków lub zrzeszeń pszczelarzy, gwarantujących między innymi, że matki pszczele w pakietach i odkładach pszczelich pochodzą z linii hodowlanych, dla których prowadzone są księgi lub rejestry.

Refundacji podlegają koszty zakupu pszczoł z pasiek:

- a) które przed rozpoczęciem sprzedaży pszczoł w danym roku pszczelarskim, przedstawia KOWR aktualne zaświadczenie weterynaryjne o zdrowotności rodzin pszczelich, wystawione przez lekarza weterynarii wolnej praktyki, a zainteresowanym podmiotom uprawnionym, kopię takiego zaświadczenia,
- b) w których nie stwierdzono objawów klinicznych chorób pszczoł, w szczególności warrozy, nosekozy, zgnilca amerykańskiego i europejskiego, chorób wirusowych oraz grzybic wapiennej,
- c) w których na potrzeby związane z Programem wyprodukowano nie więcej łącznie niż 3 pakiety lub odkłady, w przeliczeniu na posiadany pień pszczeli.

Producent produktów pszczelich w danym sezonie może otrzymać wsparcie do zakupu matek, pakietów i odkładów pszczelich łącznie, nie więcej niż 50% liczby aktualnie posiadanych przez niego pni pszczelich, w tym nie więcej niż 20% pakietów i odkładów pszczelich – limitu 20% pakietów i odkładów pszczelich nie stosuje się do małych pasiek (do 6 pni pszczelich).

Lista producentów matek, pakietów i odkładów pszczelich z pasiek których zakup pszczoł podlega refundacji w danym sezonie, jest publikowana na stronie internetowej i aktualizowana przez KOWR. Lista ta zawiera:

- nazwę i adres producenta,
- datę od której sprzedaż od danego producenta podlega refundacji,

Pomoc jest udzielana na pszczoły pochodzące od producenta zamieszczonego na liście producentów publikowanej przez KOWR, od daty złożenia w KOWR (lub daty nadania przesyłki w placówce operatora publicznego) prawidłowego zaświadczenia weterynaryjnego o zdrowotności rodzin pszczelich, wystawione przez lekarza weterynarii wolnej praktyki.

- 2) Koszty dodatkowe – organizacje pszczelarskie mogą ubiegać się o refundację udokumentowanych kosztów bezpośrednio związanych z wykonaniem projektu oraz związanych z tym projektem kosztów robocizny (np. księgowości, prac biurowych, nabycia materiałów biurowych, korespondencji, telekomunikacji). Do tych kosztów można zaliczyć koszty udokumentowane fakturami bądź rachunkami, maksymalnie do 7% sumy kosztów podstawowych podlegających refundacji.

5.1.5. Nazwa środka wsparcia: Poprawa jakości produktów, aby skuteczniej pozycjonować produkty na rynku

5.1.5.1. Nazwa działania: *wspieranie badania jakości handlowej miodu oraz identyfikacja miodów odmianowych*

5.1.5.1.1. Opis działania

Celem działania jest upowszechnianie praktyki polegającej na monitorowaniu jakości miodu beneficjenta oraz zachęcanie producentów produktów pszczelich do poszerzania oferty handlowej miodów odmianowych. W ramach działania przewiduje się wsparcie dla producentów miodu polegające na częściowej refundacji kosztów wykonania analiz fizyko-chemicznych oraz analizy pyłkowej miodu.

5.1.5.1.2. Rodzaj wsparcia

Pomoc polega na refundacji do 100% kosztów kwalifikowalnych.

5.1.5.1.3. Beneficjenci

Pszczelarze, producenci produktów pszczelich, umieszczający na rynku te produkty zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa (na przykład w ramach sprzedaży bezpośredniej czy rolniczego handlu detalicznego), posiadający co najmniej 10 pni pszczelich.

5.1.5.1.4. Koszty kwalifikowalne, kwoty i stawki wsparcia

Pomoc jest przyznawana w formie refundacji następujących kosztów kwalifikowalnych:

- 1) Koszty podstawowe - koszt wykonania analiz fizyko-chemicznych oraz analizy pyłkowej miodu. Refundacji podlegają koszty podane w wartościach netto. Refundacji podlegają koszty analiz miodu wykonane w trakcie danego roku pszczelarskiego (w okresie od 1 sierpnia danego roku do 31 lipca roku następnego).

Koszty dodatkowe – organizacje pszczelarskie mogą ubiegać się o refundację udokumentowanych kosztów bezpośrednio związanych z wykonaniem projektu oraz związanych z tym projektem kosztów robocizny (np. księgowości, prac biurowych, nabycia materiałów biurowych, korespondencji, telekomunikacji). Do tych kosztów można zaliczyć koszty udokumentowane fakturami bądź rachunkami, maksymalnie do 7% sumy kosztów podstawowych podlegających refundacji.

Kryteria ustanowione w celu zapewnienia, że nie dochodzi do podwójnego finansowania programów pszczelarskich

Zgodnie z art. 5 rozporządzenia delegowanego (UE) 2015/1366 z dnia 11 maja 2015 r. uzupełniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 w odniesieniu do pomocy w sektorze pszczelarskim (Dz. Urz. UE L 211 z 08.08.2015, str. 3), państwa członkowskie gwarantują, że nie dochodzi do podwójnego finansowania programów pszczelarskich objętych pomocą w sektorze pszczelarskim na podstawie art. 55 rozporządzenia (UE) nr 1308/2013 oraz wsparciem rozwoju obszarów wiejskich zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 1305/2013.

Beneficjent, który jest uprawniony do korzystania w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 ze wsparcia: „Modernizacja gospodarstw rolnych”; „Restrukturyzacja małych gospodarstw”; „Premie dla młodych rolników” oraz „Inwestycje odtwarzające potencjał produkcji rolnej” zgodnie z rozporządzeniem nr 1305/2013, może korzystać ze wsparcia w ramach działań 5.1.1.2 i 5.1.3.1 pod warunkiem, że inwestycja nie będzie wspierana w ramach wskazanego wyżej Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

Poza działaniami zawartymi w ust 5.1.1.2 i 5.1.3.1, Program nie zawiera działań objętych finansowaniem w ramach rozwoju obszarów wiejskich zgodnych z rozporządzeniem nr 1305/2013 w ramach PROW 2014-2020.

6. Wskaźniki skuteczności dotyczące poszczególnych działań

Prognozowane wartości wskaźników odzwierciedlają skalę realizacji poszczególnych działań będących podstawowym miernikiem oceny ich realizacji.

6.1. Działanie: wspieranie podnoszenia poziomu wiedzy pszczelarskiej.

Ocena działania nastąpi w oparciu o wartość wskaźnika liczby osób przeszkolonych.

Wskaźnik produktu	Jednostka miary	Wartość wskaźnika w 2020 r.	Wartość wskaźnika w 2021 r.	Wartość wskaźnika w 2022 r.
Liczba osób przeszkolonych	osoba	5 500	6 000	6 000

6.2. Działanie: wspieranie modernizacji gospodarstw pasiecznych

Ocena działania nastąpi w oparciu o wartość wskaźnika liczby osób która otrzymała wsparcie do zakupu sprzętu pszczelarskiego.

Wskaźnik produktu	Jednostka miary	Wartość wskaźnika w 2020 r.	Wartość wskaźnika w 2021 r.	Wartość wskaźnika w 2022 r.
Liczba osób która otrzymała wsparcie do zakupu sprzętu pszczelarskiego	osoba	8 000	10 000	11 000

6.3. Działanie: wspieranie walki z warzą produktami leczniczymi weterynaryjnymi.

Ocena działania nastąpi w oparciu o wartość wskaźnika liczby osób która otrzymała wsparcie do zakupu środków farmakologicznych warzobójczych.

Wskaźnik produktu	Jednostka miary	Wartość wskaźnika w 2020 r.	Wartość wskaźnika w 2021 r.	Wartość wskaźnika w 2022 r.
Liczba osób która otrzymała wsparcie do zakupu środków leczniczych	osoba	35 000	38 000	40 000

6.4. Działanie: ułatwienie prowadzenia gospodarki wędrownej.

Ocena działania nastąpi w oparciu o wartość wskaźnika liczby osób która otrzymała wsparcie do zakupu sprzętu ułatwiającego prowadzenie gospodarki wędrownej.

Wskaźnik produktu	Jednostka miary	Wartość wskaźnika w 2020 r.	Wartość wskaźnika w 2021 r.	Wartość wskaźnika w 2022 r.
Liczba osób która otrzymała wsparcie do zakupu sprzętu	osoba	350	400	400

6.5. Działanie: pomoc na odbudowę i poprawę wartości użytkowej pszczół.

Ocena działania nastąpi w oparciu o wartość wskaźnika liczby osób która otrzymała wsparcie do zakupu matek, pakietów i odkładów pszczelich.

Wskaźnik produktu	Jednostka miary	Wartość wskaźnika w 2020 r.	Wartość wskaźnika w 2021 r.	Wartość wskaźnika w 2022 r.
Liczba osób która otrzymała wsparcie do zakupu pszczół	osoba	14 000	15 000	15 000

6.6. Działanie: wspieranie badania jakości handlowej miodu oraz identyfikacja miodów odmianowych

Ocena działania nastąpi w oparciu o wartość wskaźnika liczby wykonanych analiz miodu.

Wskaźnik produktu	Jednostka miary	Wartość wskaźnika w 2020 r.	Wartość wskaźnika w 2021 r.	Wartość wskaźnika w 2022 r.
Liczba wykonanych analiza miodu	szt	1 500	1 500	1 500

Wyznaczenie przez państwo członkowskie punktu kontaktowego odpowiedzialnego za zarządzanie programami pszczelarskimi

Zgodnie z art. 6d ustawy z dnia 9 maja 2008 r. o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Dz. U. z 2017 r. poz. 2137, z późn. zm.), w zakresie określonym przepisami Unii Europejskiej minister właściwy do spraw rynków rolnych jest organem właściwym do opracowania i przekazania Komisji Europejskiej, do zatwierdzenia, krajowego programu wsparcia pszczelarstwa.

Zgodnie z art. 6 ust. 2 pkt 7) wyżej wskazanej ustawy z dnia 9 maja 2008 r. o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, zadania agencji płatniczej w zakresie dotyczącym realizacji wsparcia pszczelarstwa w ramach Wspólnej Polityki Rolnej, (...) wykonuje, jako zadania delegowane (...), Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa.

Punktem kontaktowym odpowiedzialnym za zarządzanie Programem jest Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Opis procedury kontroli

Realizacji Programu w zakresie zawierania umów i dokonania końcowych rozliczeń dokonuje Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa (KOWR) na podstawie przedstawionych wniosków o płatność oraz dowodów księgowych. Końcowych wypłat refundacji dokonuje ARiMR (agencja płatnicza) na podstawie list zleceń płatności przesłanych przez KOWR. Komórki organizacyjne pionu kontrolnego działające w strukturach terenowych KOWR przeprowadzą kontrole dotyczące działalności podmiotów uprawnionych biorących udział w Programie oraz prowadzonej przez nich księgowości. W celu potwierdzenia prawidłowej realizacji działań określonych w Programie przez poszczególne podmioty uprawnione, przed dokonaniem płatności Wydziały Kontroli na Miejscu Oddziałów Terenowych KOWR przeprowadzają kontrole, potwierdzone raportem kontrolnym.

Kontrole te obejmują kontrole administracyjne i kontrole na miejscu oraz są zgodne z ogólnymi przepisami ustanowionymi w art. 59 rozporządzenia (UE) nr 1306/2013 z dnia 17 grudnia 2013 w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowania jej oraz uchylające rozporządzenia Rady (EWG) nr 352/78, (WE) nr 165/94, (WE) nr 2799/98, (WE) nr 814/2000, (WE) nr 1290/2005 i (WE) nr 485/2008 (Dz. U. UE L 347 z 20.12.2013, str. 549, z późn. zm.), zwanym dalej rozporządzeniem 1306/2013 i będą polegały na sprawdzeniu, czy warunki przyznania wsparcia są spełnione.

W przypadku kontroli na miejscu będzie kontrolowanych co najmniej 5 % wnioskodawców oraz co najmniej 1% odbiorców końcowych pomocy (dotyczy działań: 5.1.1.2 i 5.1.3.1) wybranych losowo wśród kontrolowanych wnioskodawców. Próba będzie dobrana z całej populacji wnioskodawców i będzie się składać z:

- 1) określonej liczby wnioskodawców wybranych losowo w celu otrzymania reprezentatywnego poziomu błędu;
- 2) określonej liczby wnioskodawców wybranych na podstawie analizy ryzyka, która opiera się na poniższych kryteriach:
  - a) kwocie finansowania przyznanej beneficjentom;
  - b) charakterze działań finansowanych w ramach środków dotyczących pszczelarstwa;
  - c) wnioskach z wcześniejszych kontroli na miejscu;
  - d) innych kryteriach określonych przez KOWR i/lub ARiMR.

Podczas sprawdzenia kontrolnego będzie potwierdzane czy:

- 1) działania ujęte w Programie, w szczególności działania dotyczące inwestycji i usług, są właściwie realizowane;
- 2) faktycznie poniesione koszty odpowiadają wnioskowanemu wsparciu finansowemu;
- 3) zadeklarowana liczba pni pszczelich odpowiada stwierdzonej liczbie pni utrzymywanych przez beneficjenta, przy uwzględnieniu dodatkowych danych przedstawionych przez pszczelarza w zakresie jego działalności w ciągu danego roku pszczelarskiego.

Opis działań, w przypadku nienależnych płatności dla beneficjentów, w tym kar

Odsetki dodawane do kwoty nienależnych płatności odzyskiwanych zgodnie z art. 54 ust. 1, art. 58 ust. 1 lit. e) lub art. 63 ust. 3 rozporządzenia nr 1306/2013 oblicza się zgodnie z art. 27 rozporządzenia wykonawczego (UE) nr 908/2014 z dnia 6 sierpnia 2014 r. ustanawiające zasady dotyczące stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1306/2013 w odniesieniu do agencji płatniczych i innych organów, zarządzania finansami, rozliczania rachunków, przepisów dotyczących kontroli, zabezpieczeń i przejrzystości (Dz. U. UE L 225 z 28.08.2014, str. 59, z późn. zm.).

W przypadku stwierdzenia nadużycia lub poważnego zaniedbania, za które odpowiedzialni są beneficjenci, oprócz zwrotu nienależnych płatności z odsetkami zgodnie z art. 63 ust. 3 rozporządzenia nr 1306/2013, płacą oni kwotę odpowiadającą różnicy między kwotą pierwotnie wypłaconą a kwotą, do której są uprawnieni.

Zgodnie z ustawą z dnia 6 września 2001 r. *o dostępie do informacji publicznej* (Dz. U. z 2018 r. poz. 1330, z późn. zm.), zatwierdzony przez Komisję Europejską Program zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej, na stronie internetowej: <https://www.gov.pl/web/rolnictwo>.

Działania dotyczące współpracy z organizacjami przedstawicielskimi w dziedzinie pszczelarstwa

Prace nad opracowaniem Programu zostały poprzedzone przekazaniem organizacjom pszczelarskim Założeń do programu, zawierających propozycje działań objętych refundacją. Następnie odbyło się spotkanie z tymi z organizacji, które zgłosiły uwagi do Założeń.

Na podstawie Założeń oraz uwzględniając niektóre uwagi organizacji pszczelarskich do tych Założeń, opracowano projekt Programu. Projekt programu przekazano do 35 organizacji pszczelarskich i rolniczych z uprzejmą prośbą o przekazanie ewentualnych uwag. Równocześnie, Projekt opublikowano na stronie podmiotowej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, pod linkiem: <https://www.gov.pl/web/rolnictwo/pszczelarstwo-i-rynek-miodu>.

W oparciu o dodatkowe pisemne stanowiska tych organizacji, wypracowano ostateczny kształt Programu.

Opis metody stosowanej do oceny wyników wdrażania środków w ramach programu pszczelarskiego dla sektora

Ocena realizacji Programu nastąpi z wykorzystaniem dwóch elementów.

Pierwszym elementem będzie ocena poszczególnych działań z wykorzystaniem wskaźników o których mowa w ust 7. Prognozowane wartości wskaźników w poszczególnych latach zostaną porównane z wartościami określonymi na podstawie merytorycznych dokumentów związanych z realizacją Programu. Poszczególne zestawienia wskaźników zostaną uzupełnione częścią opisową. W przypadkach istotnych różnic pomiędzy wartością wskaźnika prognozowaną a osiągniętą zamieszczony zostanie komentarz dotyczący źródła takiej sytuacji.

Drugim elementem oceny będzie wielkość wykorzystania środków finansowych przeznaczonych na poszczególne środki wsparcia. Wykorzystanie budżetu zostanie zestawione z potrzebami na środki finansowe, zgłaszane przez organizacje pszczelarskie.